

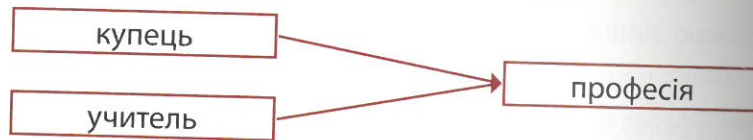
4 Користуючись реченнями, встановіть різні значення слів: **виростати, спиратися, горіти.**

- 1) Турецький міст виростає з дна Смотрича.
Василь Юхимович виріс в очах Тодорка.
Тарас виріс, як тополя в полі.
- 2) Тодорко спирається на держак лопати.
Історія має спиратися на факти.
- 3) У казані горіло золото і почорніле срібло.
У руках коваля горіла робота.
Хата горіла, мов купа сухої соломи.

5 Об'єднайте подані слова в пари за подібністю значень. Поясніть, що спільного між ними.

відро міст горнець гроші купець монети лопата фортеця казан учитель

Зразок:

6 Придумайте нове призначення предметів. Опишіть, як би ви їх використовували.

7 Робота у групах. Напишіть невеликий художній твір про фортецю або замок, які ви відвідали.

8 Експрес-опитування. Дайте якомога швидше відповіді на запитання.

- 1) Ким є Доброчин для Тодорка?
- 2) Як виглядав і що робив турок Ріфат при зустрічі з Тодорком?
- 3) Що, за словами Ріфата, закопано там, де застромив лопату Тодорко?
- 4) Чому Тодорко не погодився на пропозицію Ріфата?

Основні дані

Регіон:
Автономна Республіка Крим, південно-західна частина (у межах м. Севастополь)

Засноване:
422 – 421 роки до н. е.

Періоди розквіту:
IV – II ст. н. е. – античний кін.
IV – XI ст. н. е. – візантійський кін.
X ст. – київський

Час знищення:
1299 рік, татарськими військами

Розкопки:
з 1827 року

Сучасний статус:
Історико-археологічний музей-заповідник

Пам'ятки у списку ЮНЕСКО:
Херсонес Таврійський

Херсонес

Херсонес

Загальна характеристика

Загадкове місто

Словник

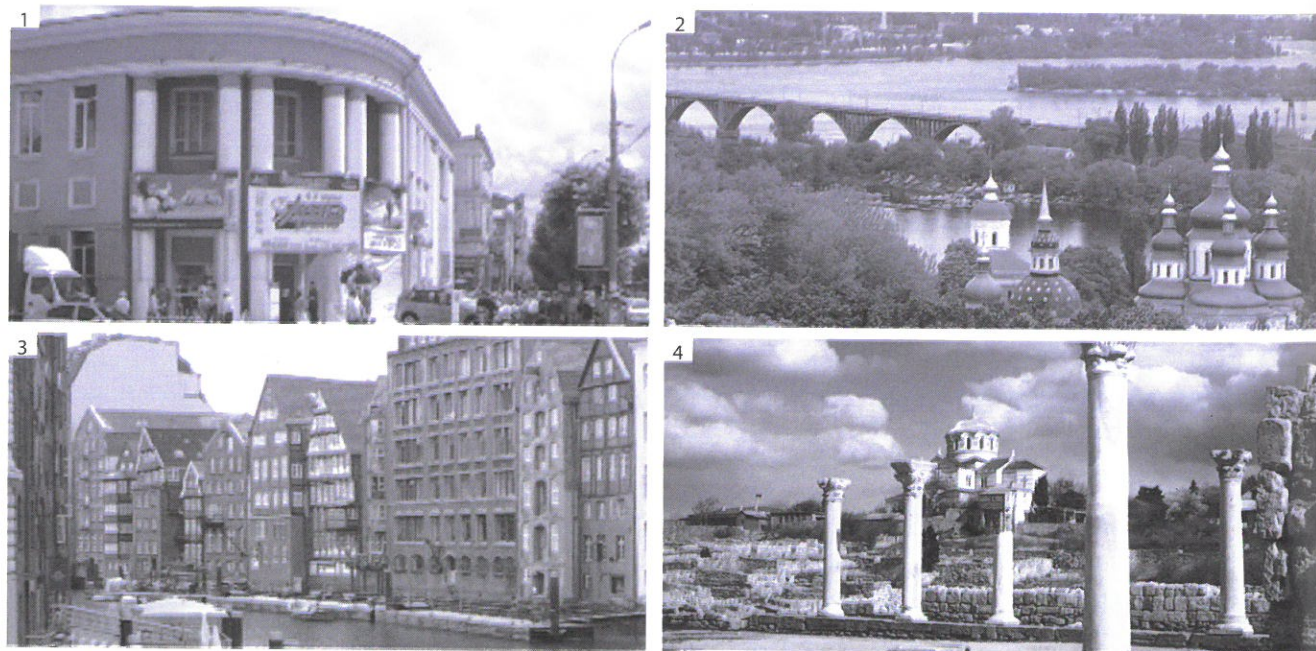
збіжжя – рослини та зерно хлібних злаків
ремесло – дрібне виробництво за допомогою примітивного знаряддя

Дотекстові вправи

1 Руїни Херсонеса знаходяться на території сучасного міста Севастополь. Знайдіть його на карті й опишіть його географічне розташування. Що ви знаєте про Херсонес або про Крим?

2 Херсонес називають загадковим містом. Спробуйте знайти його на фото серед інших міст. Поясніть вашу думку.

Текст

Загадкове місто

На території сучасної України у 422 – 421 рр. до н. е. було засноване старогрецьке місто-держава Херсонес. Розташувалось воно у південно-західній частині Криму (у межах сучасного Севастополя) на узбережжі Чорного моря.

Протягом античної доби місто було важливим торговельним, ремісничим і політичним центром південного узбережжя Криму.

Згодом місто перетворилося на демократичну державу, яка мала власні гроші та розвинену економіку. Люди, які жили на території Херсонеса, займалися виноградарством, ремеслом, торгівлею. Жителі міста продавали іншим грецьким містам рибу, збіжжя, тварин.

З кінця IV ст. н. е. місто-держава увійшло до складу Візантійської імперії. До XI століття Херсонес був важливим центром візантійської культури.

Наприкінці X ст. на короткий час

Херсонесом оволодів київський князь Володимир Великий. З того часу (частково й раніше) культурні впливи Візантії на Київську Русь йшли переважно через Херсонес. Тоді місто називали Корсунем.

У другій половині XIII століття Херсонес був знищений татарами.

Сучасна історія Херсонесу бере відлік із XIX століття, коли почалися археологічні дослідження на його території.

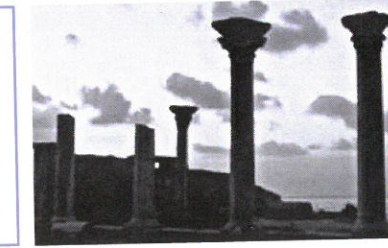
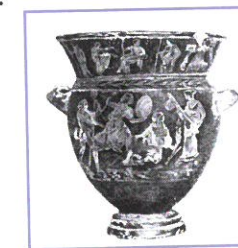
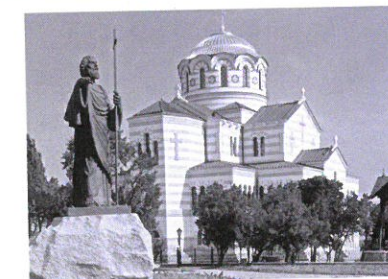
Під час розкопок знайшли залишки цілих житлових кварталів, будинків із басейнами на дощову воду, понад 50 християнських церков, театр на 3000 осіб та багато інших цікавих споруд.

Зараз територія Херсонесу – це Херсонеський історико-археологічний музей-заповідник, який, особливо в літній період, відвідують тисячі туристів. Але також там можна плавати у чистому морі, насолоджуючись старовинними пам'ятками колишнього міста.

Післятекстові вправи

3 Дайте відповіді на запитання.

- 1) Де знаходиться Херсонес?
- 2) Як змінилося місто протягом античної доби?
- 3) Коли містом оволодів київський князь Володимир Великий?
- 4) Коли починається сучасна історія Херсонеса?
- 5) Що знайшли археологи?

4

Встановіть відповідність між датами і подіями.

1) 422 – 421 рр. до н. е	a) греки заснували місто
2) Античність	b) татари знищили місто
3) кінець IV ст. н. е	c) київський князь оволодів містом
4) кінець X ст.	d) місто – політичний центр Криму
5) друга половина XIII ст.	e) місто – частина Візантійської імперії
6) XIX ст.	f) археологічні дослідження

5

Чи правильно?

	так	ні
1) Місто – політичний, культурний, торговельний центр в античний час.	☐	☐
2) Херсонес був заснований як старогрецьке місто-держава на березі Азовського моря.	☐	☐
3) На території Херсонеса проводили археологічні дослідження.	☐	☐
4) Зараз територія Херсонеса – це Херсонеський історико-археологічний музей-заповідник.	☐	☐
5) Херсонес – важливий центр арабської культури.	☐	☐

98

6

Правильно прочитайте, поставте слова з дужок ( ) у потрібну форму.

у 422 – 421 рр. до н. е	з кінця IV ст. н. е.	понад 50 (церква)	до XI ст.
наприкінці X ст.	храм на 3000 (особа)у другій половині XIII ст.		із XIX ст.

7

Заповніть пропуски у реченнях.

До XI століття Херсонес _____ візантійської культури.
 У другій половині XIII століття Херсонес _____ татарами.
 Люди, які жили на території Херсонеса, займалися _____
 _____ .
 Протягом античної доби місто було _____ центром.
 Під час розкопок знайшли залишки _____ .

8

Складіть речення із поданих слів.

- люди, території, які, на, жили, виноградарством, займалися, торгівлею, Херсонеса, ремеслом.
- був, у, другій, татарами, століття, половині, XIII, Херсонес, знищений.
- важливим, до, XI, століття, візантійської, Херсонес, центром, був, культури.
- наприкінці, оволодів, X ст., Херсонесом, князь, київський, Великий, Володимир

9

Поставте пункти плану в правильному порядку.

- Херсонес – частина Візантійської імперії.
- Заснування старогрецького міста.
- Перетворення міста у демократичну державу.
- Початок сучасної історії міста.

10

Напишіть рекламу цікавої подорожі у Херсонес, використовуйте подані словосполучення.

загадливе місце	берег Чорного моря	дихати свіжим повітрям
приємна прогулянка	чудові фотографії	історичні цінності

99

Легенда

Шлюб, який змінив історію

Словник

капище – поганський (язичницький) храм у слов'ян дохристиянського часу
князь – правитель Київської Русі
мощі – висушли, муміфіковані рештки, інколи – окремі кістки людини, яку церква визнає святою
начиння – посуд

Дотекстові вправи

1 Прочитайте назву. Спробуйте передбачити, коли відбуватимуться події: у минулому чи сьогодні.

2 Чи були ви на весіллі? Розкажіть, як відбувається весілля у вашій країні (регіоні).

3 З'єднайте список головних учасників весільного обряду та функції, які вони виконують.

1) наречений і наречена	a) очолює весільну процесію
2) дружба і дружка	b) люди, які одружуються
3) господиня	c) розважають гостей
4) староста	d) займається приготуванням весільних страв
5) весільні музики	e) тримають вінці над головою наречених під час вінчання

Текст

Шлюб, який змінив історію

Йшла осінь 987 року. Величезне військо стояло перед мурами Херсонеса, який тоді належав до Візантійської імперії. Це київський князь Володимир Великий прийшов до славного міста вимагати у імператора Василя II, щоб той виконав обіцянку і віддав свою сестру Анну йому за дружину.

Назустріч війську вийшов чоловік у довгій одежі із хрестом на шиї. Це священник Анастасій просив не брати міста штурмом. Володимир відповів, що прийшов не за трофеями, а для того, щоб одружитися та прийняти християнську віру, і попросив відчинити перед ним міську браму. Проте громада не повірила в добрі наміри князя і вирішила не здаватися.

Володимир вирішив взяти місто хитрістю. Коли жителі Херсонеса спали, руські воїни робили насип під мурами. Однак мешканці Херсонеса швидко розгадали намір Володимира і кожної ночі переносили насипану землю в місто. Незабаром за міськими мурами з'явився пагорб, і русичі

зрозуміли, що хитрістю міста не взяти. Володимир розпочав наступ, але Херсонес не здавався. На допомогу прийшов Анастасій, який випустив у руський табір стрілу із прив'язаною до неї запискою: «Відміряй від міської брами повних 135 кроків на південний схід і ти дійдеш до каменя. Під цим каменем проходить єдиний у місті водопровід. Якщо перекрити воду, місто залишиться без води і буде змушене здатися».

Послухався Володимир доброї поради, і невдовзі місто здалося. Князь написав імператору листа, в якому вимагав Анну в обмін на місто. За якийсь час Анна прибула в Херсонес, де обвінчалася з Володимиром, який на її очах прийняв хрещення.

Із новою дружиною, цінним церковним начинням, іконами, мощами св. Климента й безліччю захоплених у Херсонесі багатств Володимир з тріумфом повернувся до Києва. Він наказав зруйнувати капище перед князівським палацом. Потім відбулося хрещення киян. На Русі розпочалася нова, християнська епоха.

Післятекстові вправи

4 Дайте відповіді на запитання.

- 1) В яку пору року руське військо підійшло до мурів Херсонеса?
- 2) Хто перший зустрів військо Володимира Великого перед мурами Херсонеса?
- 3) Чи повірили міщани у добрі наміри князя Володимира?
- 4) Як князь Володимир збирався підкорити Херсонес?
- 5) Чим закінчилася облога Херсонеса?

5

Яке з цих тверджень правильне?
Виправте неправильні твердження.

- 1) Київський князь Володимир Святославович прийшов до Херсонеса вимагати зменшення податків.
- 2) Назустріч війську вийшов чоловік у довгій одежі із хрестом на шиї.
- 3) Коли жителі Херсонеса спали, руські воїни робили підкоп під мурами.
- 4) Священик Анастасій випустив у руський табір голуба із прив'язаною до нього запискою.
- 5) Князь Володимир наказав поставити нове капище з нагоди перемоги над Херсонесом.

правда   неправда

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

6

Поєднайте подані слова зі словами з тексту.

Зразок: прийняти — прийняти віру.

вимагати — _____	вирішити — _____
відповісти — _____	зруйнувати — _____
написати — _____	повірити — _____
просити — _____	

7

З'єднайте два речення в одне.

Зразок: Величезне військо стояло перед мурами Херсонеса. Він тоді належав до Візантійської імперії. —> Величезне військо стояло перед мурами Херсонеса, який тоді належав до Візантійської імперії.

- 1) Володимир відповів. Він прийшов не за трофеями.
- 2) Руські воїни робили насип під мурами. Жителі Херсонеса спали.
- 3) Послухався Володимир доброї поради. Невдовзі місто здалося.
- 4) За якийсь час Анна прибула в Херсонес. Там вона обвінчалася з Володимиром.
- 5) Він наказав зруйнувати капище перед князівським палацом. Потім відбулося хрещення киян.

8

Як ви думаєте, чому Анастасій допоміг Володимирові захопити місто? Чи можна вважати Анастасія зрадником?

9

Дискусія у групах. З'ясуйте, що таке «династичний шлюб». Які переваги і недоліки цього явища?

10

Напишіть невелике продовження тексту, як ви уявляєте собі весілля Володимира та Анни.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Постать

Красне Сонечко

Словник

дружина – військо князя у Київській Русі
карбувати – виробляти (тут: монети)
кисіль – страва із ягідного або фруктового сиропу
красний – (народно-поетичне) те саме, що гарний
мед – густа солодка маса, яку бджоли виробляють із нектару квітів; легкий хмільний напій, виготовлений з цієї солодкої маси
неспроста – не без причини, не без підстав; не дарма
породичатись – стати родичами

Дотекстові вправи

1 Дайте відповіді на запитання.

104

- Від кого найбільше залежить розвиток будь-якої держави?
- Яким повинен бути керівник держави?
- Кого і чому ви вважаєте ідеальним президентом, монархом, прем'єр-міністром?

2 Доповніть схему, використовуйте словосполучення з таблички та свої варіанти.

війна організація війська сприяння релігії реформування перемовини перемир'я розбудова оборонної системи	зовнішня політика держави	внутрішня політика держави
	.....	.....

3 Прочитайте назву тексту. Як ви її розумієте? Про кого може бути текст із такою назвою? Кого ви називаєте «сонечком»?

Текст

Красне Сонечко

Красним Сонечком у народі називали Володимира Великого — і, мабуть, неспроста. За його князювання, а це X — XI ст., Київська Русь була наймогутнішою та найбільшою європейською державою, яка простягалася на півночі від Балтійського і на півдні до Чорного та Азовського морів, від Волги на сході та до Карпат на заході. Досягнути такого статусу держави Володимирові вдалося завдяки продуманій внутрішній та зовнішній політиці. Князь остаточно ліквідував язичництво та 988 року запровадив християнство. Породичавшись з багатьма європейськими монархами, Володимир забезпечив добросусідські взаємини з їхніми державами. За його правління починають карбувати срібні та золоті монети із зображенням тризуба та портрета самого князя.

Князь дуже добре подбав про безпеку Київської Русі. Дотепер у степовій частині України збереглися залишки тогочасних укріплень. Колись вони сполучались на відстані десятків кілометрів земляними валами з дерев'яними огорожами та проїзними брамами. Через форму вали називали «змієвими». В цілому оборонна система Володимира Великого мала захищати

Київську державу від нападів печенігів. Літописці залишили декілька легенд про війни князя із степовими кочовиками. За однією з них, під час облоги Білгорода (містечко під Києвом) печеніги намагались заморити голодом місцевих жителів. Врятувала русичів їхня кмітливість та винахідливість. Коли після довгого опору печеніги вирішили вислати до міста послів, білгородці показали, що облога їм не страшна, бо їхні криниці наповнені медом та киселем. Насправді ж, за порадою одного із старших жителів, мешканці містечка зібрали усі залишки зерна та меду, наповнили ними невеликі ями, які зробили подібними до криниць.

Важливою опорою у боротьбі з печенігами та й в інших державних справах Володимира Великого було все ж його військо. Про ставлення князя до дружини літопис містить цікавий епізод. Одного разу дружина почала нарікати на князя: «Лихо нашим головам — мусимо їсти дерев'яними ложками, а не срібними». Тоді князь сказав викувати для дружини срібні ложки і при тому сказав: «Сріблом і золотом не здобуду дружини, але дружиною здобуду срібло і золото!».

105

Післятекстові вправи

4 Дайте відповіді на запитання.

- Які основні досягнення Володимира Великого?
- Як князь дбав про безпеку країни?
- Як врятувались білгородці від нападу печенігів?
- Що для Володимира було важливішим: гроші чи військо? Чому?

5

Виберіть з переліку ключові слова до кожного абзацу.

безпека	напади печенігів	1)
християнство	ставлення до війська	2)
укріплення	добросусідські взаємини	3)
військо	срібні й золоті монети	
срібні ложки	найбільша європейська держава	

6

Замініть підкреслені слова у реченнях словами з таблицки.

мати захищати знати наказати жаліти жалітися зробити

- У літописі знаходимо не одне цікаве оповідання про ставлення Володимира до дружини.
- Дружина почала нарікати, що їсть не срібними, а дерев'яними ложками.
- Тоді князь сказав викувати для дружини срібні ложки.
- Князь був упевнений, що з допомогою дружини він ще здобуде багатство.
- Князь не шкодував винагороди для людей, які охороняли Київську державу.

7

Утворіть усі можливі речення, порівняйте їхній зміст із текстом. Яка інформація відсутня у тексті?

Володимир Великий	запровадити здійснити заснувати побудувати	адміністративна реформа правова реформа християнство Десятинна церква місто Володимир-Волинський оборонні укріплення
-------------------	---	---

8

Робота у групах. Конкурс на кращу ідею порятунку жителів Білгорода від облоги печенігів.

9

Порівняйте працю середньовічного літописця та сучасного журналіста.

- Скільки часу використовує літописець / журналіст?
- Як твори літописця / журналіста потрапляють до читача?
- Якого обсягу твори літописця / журналіста?

10

Рольова гра.

Уявіть, що вашій групі тимчасово доручили управління державою. Поділіть між собою ролі осіб на керівних посадах (наприклад, Президента, депутатів ВР, Кабінету Міністрів України). Обговоріть план економічного розвитку країни на наступний рік. Подумайте, що б ви змінили, а що залишили.

Подія

Херсонес,
море і... кіно

Словник

короткометражний фільм – фільм тривалістю декілька хвилин із простим сюжетом
маїстер-клас – показові виступи професіоналів у своїй галузі з метою навчити початківців
номінація – категорія осіб, творів на фестивалях, конкурсах, з-поміж яких журі обирає кращих
повнометражний фільм – фільм, який має достатню тривалість, щоб показати його в межах одного сеансу

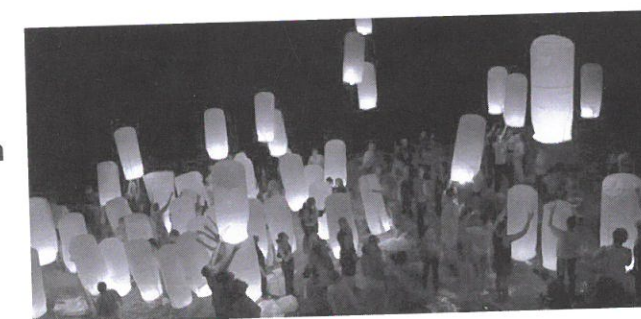
Дотекстові вправи

1

Прочитайте назву тексту. Як ви думаєте, що може бути спільного між давнім містом, морем і фільмами?

2

Чи любите ви ходити на кінофестивалі? Як ви думаєте, що зображено на фотографії?

Текст

Херсонес, море і... кіно

1 Тепер у Севастополь, у межах якого зараз знаходяться руїни давнього Херсонеса, можна їхати не лише для того, щоб скупатися в морі та засмагнути під пекучим кримським сонцем. Від недавнього часу місто стало господарем міжнародного кінофестивалю, відкриття та закриття якого проводять на площі стародавнього Херсонеса.

Севастопольський міжнародний

10 кінофестиваль традиційно починається в липні. Основною метою фестивалю є популяризація найкращих досягнень сучасного кінематографа, зміцнення творчих зв'язків між митцями, підтримка молодих талантів. Фестиваль уже полюбили як місцеві мешканці, так і туристи, а дивитися кіно в найгарячіший літній місяць вже стало доброю традицією.

1 Така увага до Севастополя не випадкова, бо місто є батьківщиною українського художнього кіно. Саме тут 1911 року було знято перший на території сучасної України повнометражний фільм «Оборона Севастополя».

У кінофестивалі беруть участь режисери з України та країн Чорноморського регіону. У програмі кінофестивалю — нові художні та документальні фільми, анімація. Помітною подією кінофестивалю є показ українських короткометражних фільмів. Є в програмі фестивалю і фільми для найменших глядачів.

Дуже цікавим та своєрідним є спосіб оцінки творчих робіт. Дванадцять неординарних за віком севастопольців, які мають різні професії, складають «Народне журі», яке й обирає переможця в головній номінації «Народне визнання».

20 Приїжджають на фестиваль і різні відомі гості. У Севастополі гостював відомий у світі польський режисер Кшиштоф Зануссі. З цієї нагоди у фестивальну програму включили показ його фільмів, а також зустріч з режисером та майстер-клас, який він влаштував для кінематографістів-початківців, аматорів та професіоналів.

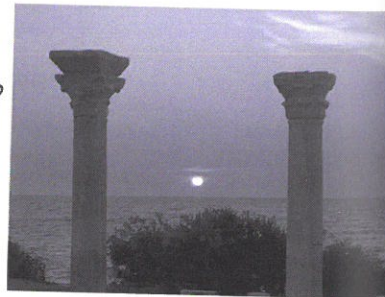
Вхід на фестиваль безкоштовний для всіх. Показ фільмів відбувається у двох кінотеатрах міста з ранку до вечора. Крім того, гостей та учасників фестивалю чекають вечірні сеанси просто неба на Приморському бульварі.

Чотири фестивальні дні, наповнені цікавими подіями, зустрічами, новими фільмами, прес-конференціями, круглими столами, дискусіями і, звісно, приємною атмосферою морського узбережжя, є незабутніми для Херсонеса та його туристів.

Післятекстові вправи

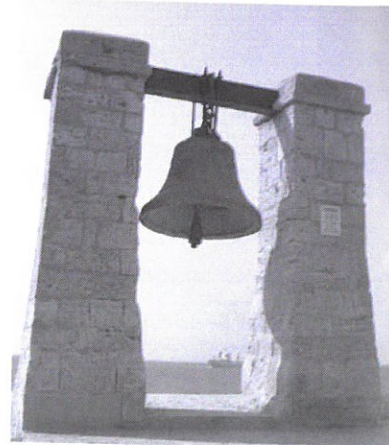
3 Дайте відповіді на запитання.

- 1) Де проходить відкриття та закриття Севастопольського фестивалю?
- 2) Яка основна мета фестивалю?
- 3) Чому саме Севастополь став домівкою кінофестивалю?
- 4) Як відбувається визначення переможця?
- 5) Де відбувається показ фільмів?

4 Доберіть фрази з протилежним значенням до словосполучень із тексту.

- 1) короткометражний фільм – _____
- 2) фільми для найменших глядачів – _____
- 3) художнє кіно – _____
- 4) кінематографіст-аматор – _____

5 Поставте слова у дужках у правильній формі.

Чотири фестивальні дні, наповнені (цікаві події), (зустрічі), (нові фільми), (прес-конференції), (круглі столи, дискусії) і, звісно, (приємна атмосфера) (морське) узбережжя є (незабутні) для (Херсонес) та його (туристи).

6 Випишіть ключове (основне) речення із кожного абзацу.

7 Які твердження неправильні?

- 1) Руїни давнього Севастополя знаходяться у Херсонесі.
- 2) У Херсонесі можна не лише засмагнути і покупатися в морі, але й подивитися цікаві фільми.
- 3) Міжнародний кінофестиваль починається у червні.
- 4) Фільми оцінюють відомі режисери.
- 5) Вхід на фестиваль безкоштовний для всіх.

правда неправда

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

8 Скажіть по-іншому.

- 1) Місто стало господарем кінофестивалю.
- 2) Метою є популяризація найкращих досягнень сучасного кінематографа.
- 3) Севастополь є батьківщиною українського художнього кіно.
- 4) Гостей та учасників фестивалю чекають вечірні сеанси просто неба.

9 Уявіть, що ви відвідали Севастопольський кінофестиваль і зустрілися з відомим кінорежисером. Напишіть короткий репортаж про цю зустріч.

10 Напишіть оголошення про фестиваль за інформацією із тексту. Використовуйте схему: місце, час, дата проведення; назва; мета; учасники та гості; вхід.

Художній
текст

«Володимир»

Словник

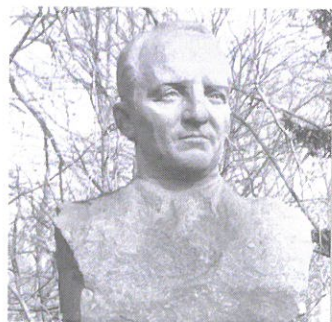
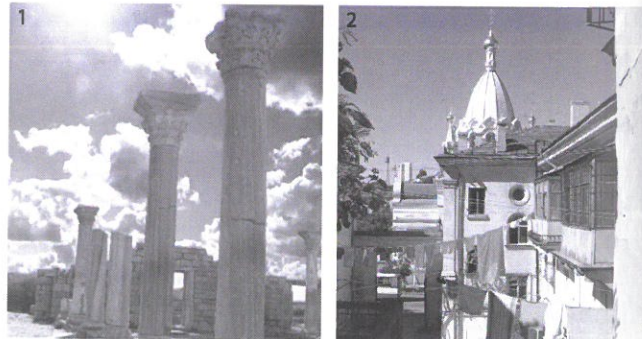
- базиліка** – антична і середньовічна будівля, що має форму витягнутого прямокутника, поділеного всередині двома поздовжніми рядами колон
- гóрод** – місто
- діжка** – велика дерев'яна або металева циліндрична посудина з плоским дном
- льоx** – яма зі східцями для зберігання продуктів (переважно овочів і фруктів)
- піфос** – велика глиняна посудина з гострим дном для продуктів
- хїжа** – невелика хата
- цистёрна** – металева посудина циліндричної форми для води чи інших рідин

Дотекстові вправи

110

1 Чи знаєте ви, що таке музей просто неба? Розкажіть один одному, які музеї просто неба ви відвідували? Чи були ви в місті, де немає мешканців, а тільки туристи?

2 Порівняйте руїни Херсонеса із сучасним виглядом старої частини Севастополя. Що змінилося?

Семен Скляренко (1901 – 1962)

Найвищим досягненням у творчості С. Скляренка є його історичні романи «Святослав» (1959) та «Володимир» (1962), у яких майстерно відтворено життя Києва княжої доби на базі використання багатьох історичних джерел. Події у романі «Володимир» відбуваються також у Херсонесі. Художній уривок про це місто — до вашої уваги.

Текст

Херсонес-фортеця

(уривок з роману «Володимир»)

1 Город Херсонес вважався міцною, майже неприступною фортецею. Він займав невелику площу, стояв між двома затоками на мисі, що виходив далеко в море.

5 Жити в цьому городі його мешканцям було тіснувато, поділені на квадрати рівними вузькими вулицями, будинки тут ліпились один до одного, західна й південна частина города, де містились у хижках, 10 землянках і просто неба ремісники, рибалки, вантажники, нагадувала мурашник.

Тільки в північній частині города, що виходила до моря, жити було просторо 15 й привільно — там стояли впритул один до одного великі двоповерхові будинки багатіїв, стояли великі храми, а на високій

скелі над морем базиліка, скрізь милували зір мармурові статуї, які стояли також і обабіч сходів, що вели до моря.

20 Фортецею був і кожен дім багатого херсоніта, вікна їх виходили не на вулицю, а у двір, у дворах були льохи, де стояли піфоси з вином, діжки з соленою рибою, в кутку двору, під землею, звичайно містилась і 25 цистерна, в якій херсоніт збирав дощову воду.

Цистерн не мало убоге населення города, але з давніх часів у Херсонесі існував водогін — на схід від города під землею 30 були цистерни, де збиралась вода з річищ, джерел і просто дощова, звідти, також під землею, вода текла кам'яними трубами до города, а там і в усі будинки.

Післятекстові вправи

3 Дайте відповіді на запитання.

- 1) Чи був Херсонес фортецею?
- 2) Як жили мешканці міста?
- 3) Що було у північній частині міста?
- 4) Що нагадували будинки багатих херсонітів?
- 5) Як люди забезпечували себе водою?

4 Знайдіть у тексті слова з такими значеннями:

- 1) робітник, що виконує вантажні роботи
- 2) особа, яка володіє певним ремеслом
- 3) багата людина
- 4) людина, яка займається рибальством
- 5) мешканець Херсонеса

111

5 Чи правильні твердження?

- 1) Херсонес займав велику площу.
- 2) У всьому місті було просторо.
- 3) Мешканці Херсонеса були багаті.
- 4) У кожного херсоніта було багато вина і риби.

правда неправда

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

6 Доповніть речення.

- 1) Жити в цьому городі його мешканцям було .....
- 2) Тільки в північній частині города, що виходила до моря, жити було .....
- 3) Город Херсонес вважався міцною .....
- 4) Вода текла кам'яними .....

7 Робота у парах. Уявіть, що ви режисер і хочете створити фільм про давній Херсонес. Вам потрібні різні речі для облаштування знімального майданчика. Складіть список речей і порадьтеся зі своїм асистентом.

8 Один зі студентів — мер, давнього Херсонеса. Усі інші студенти — жителі. Зараз відбуваються збори. Жителі розказують про свої проблеми. Мер відповідає на запитання.

Канів

Основні дані

- Регіон:**
Черкаська область
- Засноване:**
1078 рік
- Населення:**
26 000 осіб
- Площа:**
17,42 км²
- Поштові індекси:**
19000-19009
- Телефонний код:**
+380-4736
- День міста:**
третя неділя вересня
- Пам'ятки у списку ЮНЕСКО:**
Шевченківський національний заповідник «Тарасова гора»